

**Міністерство освіти і науки України
Полтавська державна аграрна академія**

II Всеукраїнська науково-практична конференція

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ
СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ НАУКИ**

(4 грудня 2019 р.)

м. Полтава 2019

*«Актуальні питання сучасної економічної науки»:
матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції*

УДК 33: 167.1
А 43

Рекомендовано до друку вченою Радою факультету обліку та фінансів Полтавської державної аграрної академії (протокол № 3 від 19.11.2019 р.).

Редакційна колегія:

- **Аранчій В.І.**, кандидат економічних наук, професор, ректор Полтавської державної аграрної академії, професор кафедри фінансів і кредиту;
- **Дорогань-Писаренко Л.О.**, кандидат економічних наук, доцент, декан факультету обліку та фінансів, професор кафедри економічної теорії та економічних досліджень;
- **Плаксієнко В.Я.**, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри бухгалтерського обліку;
- **Томілін О.О.**, доктор економічних наук, доцент, професор кафедри фінансів і кредиту;
- **Писаренко В.П.**, доктор наук з державного управління, доцент, професор кафедри публічного управління та адміністрування;
- **Рудич А.І.**, кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри економічної теорії та економічних досліджень;
- **Єгорова О.В.**, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економічної теорії та економічних досліджень.

Актуальні питання сучасної економічної науки: зб. матеріалів II Всеукр. наук.-практ. конф. (4 грудня 2019 р., Полтава). Полтава, 2019. 515 с.

До збірника матеріалів науково-практичної конференції «Актуальні питання сучасної економічної науки» ввійшли результати міждисциплінарних теоретичних та прикладних досліджень актуальних проблем вітчизняної економіки.

Матеріали надруковані в авторській редакції. Відповідальність за зміст матеріалів, точність наведених фактів, цитат, посилань на джерела, достовірність іншої інформації та за додержання норм авторського права несуть автори.

© Колектив авторів
© Полтавська державна аграрна академія, кафедра економічної теорії та економічних досліджень

СЕКЦІЯ 5. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИХ СИСТЕМ, БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ, СТРАХУВАННЯ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ.....	430
ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІСЛАМСЬКОГО БАНКІНГУ В УКРАЇНІ Арутюнян Л.Л.....	430
КРАУД-ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ ІНТЕЛЕКТУАЛІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДПРИЄМСТВ Богуцька О.А.	433
СУЧАСНИЙ РОЗВИТОК ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИХ УСТАНОВ Гриневич Л.О.....	435
ФІНАНСОВИЙ МЕХАНІЗМ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ Губська Д.Ю.....	439
ДІЯЛЬНІСТЬ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ УКРАЇНИ Гульчевська Б.З.....	442
ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ТА ЕТАПИ УПРАВЛІННЯ ДЕБІТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА Данилейчук Р.Б.	444
УДОСКОНАЛЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО ПОДАТКОВОГО КОНТРОЛЮ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ Єфремова Г.Ю., Поважна Ю.В.....	446
МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ ТА ЇХ РОЛЬ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СОЦІАЛЬНО- ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ГРОМАД Карпишин Н.І.	449
ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ СТРАХОВОГО РИНОКУ УКРАЇНИ Кисельова І.Ю., Буркальова О.А.	452
КОМПЛЕКС ПРОБЛЕМ, ПОВ'ЯЗАНИХ З НЕОБХІДНІСТЮ ПЕРЕОРІЄНТАЦІЇ ОПОДАТКУВАННЯ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ, В КОНТЕКСТІ СКЛАДНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ Клевцова Н.В.....	453
МФК ЯК КАТАЛІЗАТОР РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ФІНАНСОВОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ Клименко К.В., Савостьяненко М.В.....	455
МОБІЛЬНІ ПЛАТІЖНІ СИСТЕМИ: ЗРУЧНІСТЬ ЧИ ЗАГРОЗА? Королік М.О., Котова М.В.	458

*«Актуальні питання сучасної економічної науки»:
матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції*

запити різних користувачів інформації про податкові зобов'язання і податкове навантаження підприємства.

Список використаних джерел:

1. Синчак В.П. Концепція удосконалення системи оподаткування у сільському господарстві України. *Університетські наукові записки*. 2018. № 4 (28). С. 425–429.
2. Жук В.М. Стан та розвиток спеціальних режимів оподаткування аграрного бізнесу. *Фінанси України*. 2016. № 7. С. 33-42.
3. Тулуш Л.Д. Напрями реформування механізмів оподаткування сільськогосподарських товаровиробників. *Зб. наук. праць Луцьк. Нац. техн. ун-ту. Серія «Облік і фінанси»*. 2018. Вип. 5 (20). Частина 2. С. 278-285.
4. Паранчук С.В. Податковий менеджмент. Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2017. 288 с.
5. Мулик Т.О. Проблеми оптимізації податкових платежів і формування податкової політики на підприємствах. *Збірник наукових праць ВДАУ*. 2016. № 36. С. 326-329.
6. Податковий менеджмент : навчальний посібник / Ю.Б. Іванов, А.І. Крисоватий, А.Я. Кізима, В.В. Карпова. Київ : Знання, 2018. 525 с.

**МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ ТА ЇХ РОЛЬ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ГРОМАД**

Карпишин Н.І.,

к.е.н, доцент, кафедра фінансів ім. С. І. Юрія
ернопільський національний економічний університет

Соціально-економічний розвиток регіону залежить від наявності і певного поєднання стратегічних ресурсів, а саме: фізичного, людського і соціального капіталів, ринкової інфраструктури і фінансових ресурсів [1]. Основу фінансових ресурсів територіальних громад, що використовуються на фінансування соціального та економічного розвитку, складають кошти місцевих бюджетів.

Формування коштів місцевих бюджетів для фінансування соціального та економічного розвитку громад може відбуватись з допомогою використання таких бюджетних інструментів як:

- бюджети розвитку;
- Державний фонд регіонального розвитку (ДФРР);
- субвенції соціально-інвестиційного характеру [2].

Бюджет розвитку місцевого бюджету – це план формування і витрачання коштів на реалізацію проектів соціально-економічного розвитку громади, району, регіону, пов'язаних з інвестиційною та інноваційною діяльністю. Основним напрямом витрачання коштів бюджету розвитку є капітальні

*«Актуальні питання сучасної економічної науки»:
матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції*

видатки. Обсяг капітальних видатків місцевих бюджетів України впродовж 2010-2018 рр. має тенденцію до поступового зростання – з 13,3 млрд. грн. до 91,2 млрд. грн., тобто майже у 7 разів [3; 4]. Таке зростання зумовлено ростом доходів місцевих бюджетів внаслідок бюджетної децентралізації та зростанням державної фінансової підтримки розвитку регіонів.

Найбільша частка капітальних видатків спрямовується на придбання основного капіталу – у 2018 р. – 58,2%. Капітальні трансферти займають друге місце у структурі капітальних видатків місцевих бюджетів. Аналіз даних показав зростання процентного співвідношення цієї складової капітальних видатків – від 27,3% у 2010 р. до майже 42% у 2018 р. В абсолютному розмірі капітальні трансферти за 8 років зросли більше ніж у 10 разів [4].

Іншим джерелом фінансування соціально-економічного розвитку регіону є субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій. Однак, як показав аналіз, обсяги субвенцій на соціально-економічний розвиток щорічно коливаються і не мають чітко вираженої закономірності у фінансуванні, а розподіл капітальних видатків нерідко є диспропорційним між областями.

У 2018 році субвенції на соціально-економічний розвиток надавались відповідно до розпорядження КМУ «Деякі питання розподілу у 2018 році субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій» від 13.06.2018 р. № 423. Відповідно до цього розпорядження у 2018 році було передбачено суму субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій в розмірі 2114,3 млн. грн.

З 2012 року в складі Державного бюджету України формується Державний фонд регіонального розвитку, який мав стати важливим ресурсом фінансування соціального та економічного розвитку регіонів. Однак, граничні обсяги ДФРР щорічно порушуються і спостерігається значне відхилення індикативних обсягів ДФРР, які мали б відповідати визначеному Бюджетним кодексом показнику – не менше 1% прогнозованого обсягу доходів загального фонду та затверджених обсягів у Державному бюджеті України на відповідний рік. Так, затверджений обсяг ДФРР у 2012 році становив менше 51% від індикативного обсягу та 0,5% від доходів загального фонду державного бюджету, у 2016 р. – 53,3% та 0,5%, а у 2018 р. – 35,4% та 0,6% [5; 6]. А в 2014 р. кошти на бюджетні програми ДФРР не виділялись взагалі. Таким чином, в 2018 р. ситуація покращилась, однак встановлені Бюджетним кодексом України граничні обсяги ДФРР все ж таки порушуються і визначення його обсягу здійснюється виходячи з бюджетних можливостей держави

Крім цього, ДФРР як інструмент державної підтримки регіонального розвитку використовується неефективно, оскільки спостерігається стабільне домінування соціальних проектів, які не створюють матеріальну основу для

*«Актуальні питання сучасної економічної науки»:
матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції*

реального розвитку економіки регіонів (понад 2/3 ресурсів ДФРР спрямовується в освіту, водопостачання (водовідведення), охорону здоров'я, соціальний захист та дорожньо-транспортну інфраструктуру) [7]. А інвестиційні програми і проекти регіонального розвитку, які передбачають створення інфраструктури індустриальних та інноваційних парків за 2017-2018 рр., не затверджувалися [8]. Тому чинна модель розподілу та використання коштів ДФРР в частині збільшення фінансування економічних проектів потребує вдосконалення.

Таким чином, фінансування соціально-економічного розвитку територіальних громад в Україні в основному відбувається за рахунок капітальних видатків місцевих бюджетів розвитку, тоді як кошти Державного фонду регіонального розвитку і субвенції соціально-інвестиційного характеру не відіграють суттєвого значення. Така ситуація потребує змін у державній політиці в напрямку забезпечення належної підтримки органів місцевого самоврядування у фінансуванні соціально-економічних заходів територіальних громад в Україні.

Список використаних джерел

1. Стоянець Н. В. Методологічні аспекти соціально-економічного розвитку регіону. *Науковий вісник Мукачівського державного університету*. 2015. Випуск 2(4). С. 208-213.
2. Раделицький Ю. О. Особливості формування видатків місцевих бюджетів в напрямку забезпечення економічного розвитку адміністративно-територіальних одиниць. *Ефективна економіка*. 2019. №1. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=6829>.
3. Звіт про виконання місцевих бюджетів Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя за 2010 рр. URL: <https://www.treasury.gov.ua>.
4. Звіт про виконання місцевих бюджетів Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя за 2018 рр. URL: <https://www.treasury.gov.ua>.
5. Звіт про використання коштів державного фонду регіонального розвитку за 2018 рік. URL: <https://www.treasury.gov.ua>.
6. Пухир С. Т. Державний фонд регіонального розвитку: проблеми та шляхи удосконалення функціонування. *Облік і фінанси*. №3. 2016. С. 159-165.
7. Вишневський О. С. Роль державного фонду регіонального розвитку в процесі децентралізації управління. *Економічний вісник Донбасу* № 2(44). 2016. С. 70-76.
8. ДФРР у 2017-2018 забезпечив соціальні проекти, але без економічного розвитку регіонів. Звіт Рахункової палати. URL: <http://www.ac-rada.gov.ua>